

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/2005 vp

Hallituksen esitys Suomen ja Ranskan välillä turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn yleisen turvallisuussopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi mainitun sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä helmikuuta 2005 lähettäessään hallituksen esityksen Suomen ja Ranskan välillä turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn yleisen turvallisuussopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi mainitun sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 270/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi hallintovaliokuntaan samalla

määrännyt, että ulkoasiainvaliokunnan on annettava asiasta lausunto hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- alivaltiosihteeri Hannu Himanen ja ylitarkastaja Anja Vilo, ulkoasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö
- teollisuusneuvos Antti Joensuu, kauppa- ja teollisuusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Ranskan välisen yleisen turvallisuussopimuksen turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa salassa pidettävän tiedon liikkuvuus ja suojaaminen Suomen ja Ranskan välillä muun muassa puolustusasioissa ja teknologisessa yhteistyössä. Kysymys on arkaluonteisista tietoaaineistois-

ta, jotka lähettävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvallisuuden tason toteuttamista edellyttäviksi.

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus siitä, että sopimuksen voimaansaattamiseksi tarvittavat kansalliset toimenpiteet on saatettu loppuun, on otettu vastaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana sa-

maan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kansainvälisen yhteistyön syventyessä valtioiden sekä kansainvälisten toimielinten keskinäinen tietojenvaihto laajentaa myös arkaluontoisen tiedon vaihtoa. Käsiteltävänä olevan turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta tehdyn sopimuksen tarkoituksena on varmistaa salassa pidettävän ja turvallisuusluokitellun tiedon liikkuvuus ja suojaaminen Suomen ja Ranskan välillä.

Tarve yhtenäistää tietoturvallisuutta koskevia menettelyjä on lisääntynyt, koska tiedon suojaaminen asiattomalta käytöltä on edellytys kansainvälisen yhteistyön syvenemiselle. Laajalaisesta tietoturvallisuusjärjestelystä ei ole kyetty sopimaan, joten kahdenvälisen sopimusten tarve on ilmeinen myös vastaisuudessa. Käsiteltävänä oleva sopimus vastaa sisällöllisesti 16.7.2004 voimaan tullutta Suomen ja Saksan välistä turvaluokitus sopimusta, jota valiokunta käsitteli lausunnossaan 3.6.2004 (UaVL 2/2004 vp).

Sopimusta sovelletaan ulkopoliittikkaa, maanpuolustusta, turvallisuutta taikka poliisiasioita tai teollisia asioita koskeissa asioissa sopimuspuolten välillä välitettävään salassa pidettävään ja turvallisuusluokiteltuun tietoon tai materiaaliin.

Turvallisuussopimuksella on saadun selvityksen mukaan merkitystä laajasti maiden välisen yhteistyön tiivistämisessä eri sektoreilla, esimerkiksi korkean teknologian kehittämisessä bio- ja ydinteknologian alueilla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sopimus edesauttaa puolustushallinnon yhteysupseereiden tietojensaantia ja puolustusmateriaalihankkeita ja se on tärkeä myös ydinvoimayhteistyölle ja avaruusteollisuudelle, mukaan lukien eurooppalainen satelliittipaikannushanke Galileo. Valiokunta korostaa, että Suomen kannalta on tärkeää, että

Suomea pidetään luotettavana yhteistyökumppanina ja että suomalaisten yritysten ja elinkeinon elämän toiminta- ja kilpailuedellytykset varmistetaan ja pitää siksi turvallisuussopimuksen voimaansaattamista tärkeänä.

Sopimus kieltää luovuttamasta turvallisuusluokiteltuja tietoja ja materiaalia kolmannelle valtiolle, kansainväliselle järjestölle taikka kolmannen valtion kansalaiselle tai oikeushenkilölle ilman lähettävän osapuolen turvallisuusviranomaisen etukäteen antamaa suostumusta tai käyttämästä tietoa muuhun kuin laatijan määrittelemiin tarkoituksiin. Tarkoituksena on, että ulkoasiainministeriö huolehtii sopimuksessa tarkoitettun kansallisen turvallisuusviranomaisen (National Security Authority) tehtävistä eli lähinnä tietoturvallisuusvelvoitteisiin liittyvistä hallinnollisista menettelyistä. Määrättyjen turvallisuusviranomaisten tehtäviä hoitavat puolustusministeriö, pääesikunta ja suojelupoliisi.

Euroopan avaruusjärjestön (ESA) tietoturvallisuussopimuksen (SopS 94/2004) ja turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Saksan välillä tehdyn sopimuksen voimaansaattamiseksi säädetty laki kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista (588/2004) tuli voimaan heinäkuussa 2004. Mainitun lain johdosta Suomen ja Ranskan välinen turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamista ja molemminpuolista suojaamista koskeva sopimus voidaan saattaa voimaan ns. blankettilailla ilman, että aineellista lainsäädäntöä on tarpeen muuttaa.

Lausunto

Lausuntonaan ulkoasiainvaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 11 päivänä maaliskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Liisa Jaakonsaari /sd	Eero Lankia /kesk
vpj.	Aulis Ranta-Muotio /kesk	Suvi Lindén /kok
jäs.	Ulla Anttila /vihr	Kalevi Olin /sd
	Jouni Backman /sd	Aila Paloniemi /kesk
	Eva Biaudet /r	Maija Perho /kok
	Antero Kekkonen /sd	Ben Zyskowitz /kok
	Kimmo Kiljunen /sd	vjäs. Antti Kaikkonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.